

VOLENDAM

Volendams Museum

Kloosterbuurt 5, 1131 HB Volendam
Telefoon 02993-64564

openingstijden
een week voor Pasen-augustus
dinsdag-zondag 10.00-12.00, 13.30-17.00 uur

Overzicht van de tentoonstelling 'De Volendammer visserij', 1979.

Op 5 januari 1967 plaatste het lokale weekblad Nieuw Volendam een ingezonden stuk van de fotograaf Cor Karels, waarin hij een vurig betoog hield *'de laatste overblijfselen van folklore of historie in stand te houden. Wij moeten lijdelijk toezien hoe het echte oude Volendam langzaam maar zeker wordt uitgewist'*. Directe aanleiding voor zijn oproep was de dreigende sloop van een klein huis aan de Visserstraat 10, waarin de oorspronkelijke betimmering met een hoge houten schouw met rookkist en een bedstede-wand nog ongerept aanwezig was.

Het huisje kon helaas niet worden behouden, maar het beschot werd gered, inclusief de bedstee, alsmede enig huisraad. In feite is dit het begin geweest van de collectie van het museum. Belangrijker was dat vrijwel onmiddellijk vergaderingen plaats vonden, die op 27 januari 1967 resulteerden in de oprichting van de Vereniging Oud Volendam. Het doel van deze vereniging is het karakteristieke van Volendam voor het nageslacht te bewaren. Men tracht dit te bereiken door het bestuderen en vastleggen van de plaatselijke geschiedenis en folklore, het beschermen van historisch en architectonisch waardevolle monumenten, het verkrijgen en in goede staat behouden van goederen, op de Volendammer gemeenschap betrekking hebbende, welke worden ondergebracht en wisselend tentoongesteld in het museum. Binnen enkele maanden kon de vereniging, bezield door fotograaf Karels en tandarts Rahder, 150 leden noteren. Dankzij een aantal tentoonstellingen, zoals Volendams Erfdeel (1969) en Watersnood (1974) groeide het ledental gestaag. Een actie tot het werven van leden in 1974 deed het aantal stijgen tot 2000, waardoor Oud Volendam een van de grootste oudheidkundige verenigingen van Nederland werd. Op het ogenblik zijn er ruim 3000 leden. Vanaf de oprichting werd steeds dezelfde vraag gesteld: wanneer en waar komt het museum? Immers, het vestigen van een Volendams Museum was een van

de in de statuten vastgelegde doelstellingen. In 1975 leek de kans te keren, toen een school, iets buiten de kern van het dorp gelegen, leeg kwam te staan. Het gebouw, dat in de jaren tachtig van de vorige eeuw als openbare lagere school, annex woning voor de bovenmeester was gebouwd, leek geschikt om als museum in te richten. Vanaf 1891 was het in gebruik als klooster van de orde der Dominicanessen.

De Vereniging Oud Volendam slaagde erin de gehele bovenverdieping en de grote zolders van het kerkbestuur te huren: op 1 januari 1976 kreeg de vereniging toegang tot het klooster. Dankzij het grote ledental kon begonnen worden met een moedevend startkapitaal. Het gebouw bleek in zorgwekkende staat van onderhoud te verkeren: tal van voorzieningen moesten worden getroffen. Die vergden een forse investering en dwongen de vereniging zich in de schulden te steken.

Rechtsboven: Schoenmaker in zijn werkplaats op de tentoonstelling 'In en rond de haven', 1982.

Rechts: IJsviermaak op de tentoonstelling 'Volendam in de winter', 1983.

Onder: Schoolklas van de zusterschool op de tentoonstelling 'De Volendammer visserij', 1979.

Toen het museum op 12 maart 1977 de deuren officieel opende, kon de Vereniging een groot deel van de in de loop der jaren verzamelde collectie aan de bezoekers tonen.

Aan de hand van scheepsmodellen, netten, gereedschap en oliegoed wordt het zware werk van de Volendammer visser getoond, die met de typisch Volendammer schuit, de kwak, viste. De eigen dracht van het vissersdorp, die zo'n internationale faam heeft gekregen, is met een grote collectie kostuums en sieraden ruim vertegenwoordigd. Vele meubelen, gebruiks- en siervoorwerpen uit de laatste eeuw geven een goede indruk van het wonen ter plaatse.

Daarnaast illustreren tal van gereedschappen de vele ambachten, die direct met de visserij te maken hadden. De collectie is een materiële weerspiegeling van het wonen en werken in Volendam gedurende de laatste honderd jaar.

Daarnaast bezit het museum een mooie verzameling schilderijen, aquarellen, prenten en tekeningen, gemaakt door kunstenaars die in Volendam hebben gewerkt. In het laatste kwart van de vorige eeuw werd Volendam ontdekt, eerst door avontuurlijke reizigers. Waarschijnlijk aangelokt door hun beschrijvingen, volgden later tal van kunstenaars in hun voetspoor. Daarmee werd de roep van Volendam steeds groter: schilders trokken erheen op zoek naar het exotische. Sommigen waren niet meer dan passanten, anderen vestigden zich er voor lange tijd: een hechte groep was het niet. Er kan dan ook niet gesproken worden van een Volendammer schildersschool, zeker niet qua stijl van schilderen, want die varieerde van impressionistisch tot realistisch. Wat het werk van deze schilders verbond, was de keuze van het onderwerp: stoere vissers en vrouwen in kleurige dracht, aan het werk of zich vermakend op de kermis, de zee, de dijk en de jagende wolkenluchten.

Het museum bezit onder andere werk van Frans Charlet, Auguste Hanicotte, Wilm Wouters, Georg Hering, Willy Sluiter, Adri Bleys, A. P. Schotel, Piet van der Hem en Tjipke Visser.

Ieder jaar wordt uit de verzameling een nieuwe opstelling naar aanleiding van een bepaald thema gerealiseerd.

Het museum beschikt ook over een collectie films, alle met Volendam als onderwerp, die regelmatig in de filmzaal worden vertoond.

Het huidige gebouw staat op de nominatie om te worden gesloopt. Het bestuur van de Vereniging, gesteund door de gemeente, zijn druk bezig een nieuwe en ruimere huisvesting te vinden, die naar te hopen valt meer in het centrum van Volendam gevonden zal worden.

Portret van een Volendammer visser door Willy Sluiter.